

Het Varkensloket
Scheldeweg 68
9090 Melle
09 272 26 67
info@varkensloket.be

Vraag:

Ik heb gehoord dat er recente veranderingen op til zijn in de types omgevingsverrijkend materiaal die mogen worden gebruikt. Is het verstrekken van omgevingsverrijkend materiaal verplicht voor de verschillende diergroepen (kraamhokken, biggenbatterij, vleesvarkensstal, dekafdeling en drachtafdeling)? En welke soorten omgevingsverrijkend materiaal zijn hierbij toegelaten.

Antwoord:

Alle varkens moeten permanent kunnen beschikken over voldoende los materiaal om te onderzoeken en mee te spelen (Koninklijk Besluit van 15 mei 2003). Omgevingsverrijkend materiaal moet dus zowel aanwezig zijn in de biggenbatterij, vleesvarkens-, dek-, dracht- en kraamafdeling. In de kraamafdeling moeten zowel de zeugen als de biggen over omgevingsverrijkend materiaal beschikken.

Bij controles die door het FAVV worden uitgevoerd wordt door de inspecteurs gecontroleerd of alle varkens permanent beschikken over voldoende materiaal om te onderzoeken en mee te spelen. Dit is opgenomen in de checklist '[PRI 2102 Houden van varkens: dierenwelzijn](#)'. Het niet beschikken over omgevingsverrijkend materiaal heeft een wegingsfactor 10 in de checklist, wat een ongunstige evaluatie met zich mee brengt. De normale gevolgen bij het vaststellen van niet-conformiteiten zijn een waarschuwing, proces-verbaal en inbeslagname. Vanaf een niet-conformiteit met wegingsfactor 10 kan een proces-verbaal worden opgesteld. In het kader van de controle van de randvoorwaarden GLB (MTR)-premies, moeten alle niet-conformiteiten worden doorgegeven. Elke niet-conformiteit kan gevolgen hebben en leiden tot een (tijdelijk) verlies van deel van premie.

Het doel van omgevingsverrijking is om varkens een stimulerende omgeving aan te bieden om frustratiegedrag en gedragsproblemen (zoals oor- en staartbijten) te vermijden. Het is hierbij essentieel dat de varkens het materiaal gebruiken. Enkele belangrijke eigenschappen van goed omgevingsverrijkend materiaal is dat het **eetbaar, geurig, kauwbaar, vervormbaar en afbreekbaar** moet zijn. Het materiaal mag de gezondheid van de dieren niet in gevaar brengen. Belangrijk is om regelmatig het omgevingsverrijkend materiaal **af te wisselen**. Hoe langer de varkens in contact komen met een bepaald omgevingsverrijkend materiaal, hoe minder interessant ze het vinden en bijgevolg minder mee bezig zijn. Bij speelgoed zal sneller gewenning optreden dan bij bv. stro. Losse 'speeltjes' worden snel met mest bevuild en verliezen dan nog sneller hun aantrekkingskracht. De meest aantrekkelijke speeltjes zijn bovendien vervaardigd uit meerdere materialen (verschillende structuren). Daarnaast wordt geadviseerd om afleidingsmateriaal ergens in het midden van het hok op te hangen in een zone waar veel activiteit heerst (best is het materiaal aan te brengen in de route van de voederbak naar de drinknippel of drinkbak).

Vanaf 1 april 2014 zullen kettingen alleen nog als hokverrijking worden aanvaard als ze minstens 10 cm van de muur of hokafscheiding hangen en gemakkelijk bereikbaar zijn voor de dieren. De afstand t.o.v. de muur of hokafscheiding kan worden bereikt door de kettingen aan een beugel of horizontale constructie te bevestigen en/of door aan de ketting een extra voorwerp vast te maken zoals een kunststof bal, een touw, een tak, enz.

Voorwerpen die op de vloer kunnen worden verrold of verschoven worden aanvaard, tenzij bij controle blijkt dat ze door verregaande vervuiling geen interesse bij de varkens meer

opwekken. In dit geval kan worden opgelegd om de voorwerpen op te hangen of te vervangen door geschiktere materialen.

Voor dieren in groep wordt een verende borstel aanvaard op voorwaarde dat deze goed bereikbaar is en er minstens één per 25 dieren beschikbaar is.

Ruwvoeder wordt enkel aanvaard op voorwaarde dat er regelmatig voldoende hoeveelheden worden versterkt zodat er steeds hetzij ruwvoeder hetzij sporen van recent verstrekt voeder zichtbaar zijn. Andere losse materialen zoals stro, turf of hout moeten steeds aanwezig zijn. Een onderdeel van de voederinstallatie wordt enkel aanvaard als het onderdeel ook bruikbaar is buiten de opname van voeder en bruikbaar is door een of meerdere dieren terwijl een ander dier voeder opneemt.

In kraamhokken kan gebruik gemaakt worden van touwen, stukken jute of vergelijkbare materialen, die bv. aan de box worden bevestigd. Op deze manier zijn ze zowel voor de zeugen als voor de biggen bereikbaar. De minimaal aanvaarde invulling voor zeugen in boxen is een over een stang verschuifbare buis, op voorwaarde dat deze goed bereikbaar is.

Ter herinnering: het gebruik van autobanden als verrijkmateriaal is en blijft verboden wegens het risico op verwondingen en het gevaar voor de voedselveiligheid.

Voor meer informatie aangaande omgevingsverrijkend materiaal verwijzen we naar het demonstratieproject 'Omgevingsverrijking bij varkens om bijtletsels te voorkomen' (2008-2009). Informatie over de proeven die werden uitgevoerd binnen het project en publicaties die zijn verschenen zijn terug te vinden op de website van het [Varkensloket](#) en de [onderzoeksgroep Dier en Welzijn van KULeuven|Thomas More](#).

Dit antwoord werd door het Varkensloket en de leden van het Praktijkcentrum varkens met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van het antwoord op uw vraag. De gebruiker van dit antwoord ziet af van elke klacht tegen het Varkensloket, de leden van het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van het gegeven antwoord. In geen geval zal het Varkensloket, het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van dit antwoord.